

Paulus in Troas: de opwekking van Eutychus

door: Peter Cuijpers

Handelingen 20:7-12

Paulus in Troas

Paulus is zeven dagen in Troas gebleven (vs. 6). Hij had haast, omdat hij zo mogelijk op de Pinksterdag in Jeruzalem wilde zijn (vs. 16). In de vorige overdenking hebben we uitgebreid stilgestaan bij de vraag waarom Paulus zeven dagen in Troas is gebleven, ondanks de haast die hij had: hij wilde namelijk op de eerste dag van de week, de zondag, met de plaatselijke gelovigen broodbreken (vs. 7). Dit was voor hem zó belangrijk dat het Pinksterfeest op de tweede plaats kwam. In vers 7 wordt nog eens duidelijk de reden genoemd waarom gelovigen samenkomen: “om brood te breken”. Het vieren van het Avondmaal behoort bovenaan de agenda te staan van de plaatselijke gemeente. De prediking van het Woord is natuurlijk van heel groot belang, maar het hoofddoel van het samenkomen op zondag is het breken van het brood.

Aangezien Paulus de volgende dag zou vertrekken, was het tevens een afscheidsbijeenkomst. Daarom sprak hij ook langer dan gewoonlijk, namelijk tot middernacht. Het was duister, en de vele olielampen in de bovenzaal moesten voor voldoende licht zorgen (vs. 8). Wij leven in een tijd van duisternis – de nacht is ver gevorderd en de dag is nabij (Rom. 13:12). Te midden van de duisternis waarin de wereld is gehuld, is er echter een plaats waar gelovigen zich vergaderen. Een plaats van warmte, licht en gemeenschap – de bovenzaal. In de *bovenzaal* heeft de Heer Jezus de voeten van Zijn discipelen gewassen en samen met hen het Pascha gevierd. Daar heeft Hij ook het Avondmaal ingesteld en de Zijnen ingevoerd in het heilige der heiligen: de intieme gemeenschap met de Vader en de Zoon (Joh. 13-17).

Eutychus

Onder de toehoorders bevond zich een jongeman genaamd Eutychus, dat betekent: ‘de gelukkige’. Hij mocht zich inderdaad gelukkig prijzen dat hij één van de toehoorders van Paulus was. Wie van ons had daar niet bij willen zijn? Hij zat in het venster, waarschijnlijk om frisse lucht te krijgen. De walm van de lampen, en de vele aanwezigen, hadden de atmosfeer in de overvolle zaal bedompt gemaakt. Eutychus had een gevaarlijke plaats uitgekozen. Het

venster, dat met een houten traliewerk of met een luik werd afgesloten, was nu open. Toen Paulus zijn rede rekte, werd hij door een diepe slaap bevangen; en door de slaap bevangen viel hij van de derde verdieping naar beneden en werd dood opgenomen (vs. 9). De vermelding dat hij van de derde verdieping omlaag viel, moet duidelijk maken dat de val dodelijk was. Lucas zegt dan ook dat hij dood werd opgenomen. Er staat niet dat men hem *als* dood opnam. Eutychus was dood, niet schijndood! Paulus ging snel naar beneden en wierp zich op hem, sloeg zijn armen om hem heen en zei: ‘Maakt geen misbaar, want zijn ziel is in hem’.

Dit is de *derde keer* in de Bijbel dat een jongeman op deze manier weer tot leven wordt gewekt (vgl. 1 Kon. 17:21-22; 2 Kon. 4:34). Het getal drie spreekt in de Bijbel van een volkomen getuigenis (Deut. 19:15; Matt. 18:16); het plaatst ons tevens op de bodem van de *opstanding*. In totaal zijn er ook *drie* doden door de Heer Jezus opgewekt. Dat is een volkomen getuigenis dat Hij, als de Zoon van God, de macht heeft over leven en dood. Hij is de Levensvorst. De Heer Jezus werd Zelf ook op de *derde* dag uit de doden opgewekt.

Voordat Eutychus naar beneden viel, bevond hij zich op de *derde* verdieping. De bovenzaal, op de derde verdieping, is in figuurlijke zin het niveau waarop nieuwtestamentische gelovigen leven. Het is het terrein van het nieuwe leven, het opstandingsleven. Wij zijn met Christus mee opgewekt en God heeft ons mee doen zitten in de hemelse gewesten in Christus Jezus (Ef. 2:5-6). Geestelijk gesproken was Eutychus diep gevallen. Hij had zijn verheven positie in de hemelse gewesten verloren. Zo bevond ook de gemeente in Efeze zich aanvankelijk om zo te zeggen op de ‘derde verdieping’. Er is geen gemeente die zoveel onderricht heeft gekregen over onze positie en zegening in de hemelse gewesten. Toch zijn ze al vrij snel van hun hoge positie afgevallen, en moesten ze zich bekeren (Openb. 2:5). Christenen die in slaap vallen, lopen gevaar te vallen. Daarom worden we in de Schrift meerdere malen opgeroepen om niet te slapen, maar wakker te zijn (Rom. 13:11; Ef. 5:14; 1 Tess. 5:6-7).

Naast de *geestelijke* slaap is er natuurlijk ook de *letterlijke* toepassing. Eutychus was *letterlijk* door een diepe slaap bevangen. Hiervoor zijn diverse oorzaken aan te geven:

- De atmosfeer was bedompt.
- Paulus sprak wel érg lang - hij had zijn rede *gerecht* tot middernacht.
- De zondag was voor veel gelovigen een gewone werkdag. Het is best mogelijk dat Eutychus er al een dag van hard werken op had zitten en dus vermoeid was.

Er zijn misschien nog een aantal punten te bedenken, voor de praktische toepassing zullen we ons echter beperken tot de eerste twee.

Een slechte atmosfeer

Het werk van de koster in een zaal waar gelovigen samenkomen wordt vaak ondergewaardeerd, maar hier zien we hoe belangrijk dit is. Hij zorgt ervoor dat de atmosfeer in een zaal of lokaal van goede kwaliteit is. Dat wil zeggen: het mag niet te koud, maar ook niet te warm zijn. Er moet voldoende ventilatie zijn, zodat er geen tekort aan zuurstof komt. Hij zorgt voor voldoende licht, etc. Nu kan een koster het nooit iedereen naar de zin maken; voor de één is het te koud, en voor de ander te warm. De één vindt het te licht, en de ander te donker. Hij doet het nooit goed! Om mensen 'wakker' te houden, moet er dus op de eerste plaats gezorgd worden voor een goede atmosfeer in het lokaal. Bij zuurstofgebrek gaan mensen al snel gapen!

Paulus rekte zijn rede tot middernacht

Hoe goed een spreker ook het woord kan voeren, als hij zijn rede rekt tot middernacht, moet hij niet vreemd opkijken dat deze en gene door een diepe slaap bevangen wordt, vooral als er sprake is van een bedompte atmosfeer. Dit Schriftgedeelte wordt nogal eens gebruikt (misbruikt) om ellenlange preken goed te keuren. Laten we echter niet uit het oog verliezen dat dit geen 'gewone' preek was, maar een afscheidsrede. Dit zou wel eens de laatste keer kunnen zijn dat Paulus hun kon toespreken. Nu kan men in twee uitersten vervallen: er zijn gemeenten waar de preek maximaal een half uur mag duren, en geen minuut langer! In andere gemeenten meent men, met vrome motieven, een uur of langer vol te moeten praten. Hoelang een preek kan duren is sterk afhankelijk van de spreker en de toehoorders. Een goede spreker kan zijn toehoorders met gemak een uur boeien. Er zijn echter sprekers die zó monotoon spreken, dat ze zich echt tot een half uur of minder moeten beperken. Nu is het geen ramp als een dergelijke spreker zijn preek eens een keer 'rekt', maar als dit structureel is, is er iets mis! Onze geliefde broeder zou van zichzelf wel eens kunnen denken dat hij een gave van de Heer heeft gekregen om te spreken. In het belang van alle partijen is het dan raadzaam om hem liefdevol duidelijk te maken dat dit niet het geval is.

J.N. Darby zegt hier het volgende over: 'Als iemand in de vergadering spreekt en zijn dienst bouwt gewoonlijk

niet op, geloof ik dat men hem dat beletten moet. Ik heb nooit kunnen begrijpen dat de Gemeente van God de enige plaats zou zijn waar het vlees vrijheid van handelen heeft, zonder tegengehouden te worden. Het is een dwaasheid te denken dat het zo zou moeten zijn. Ik wens dat aan de Geest de meest volmaakte vrijheid gegeven wordt, maar *nooit* aan het vlees.'

Het is bewezen dat de gemiddelde toehoorder zich tien tot vijftien minuten kan concentreren op wat er wordt gezegd. Misschien daarom de limiet van een half uur? Een spreker die niet door menselijke regels aan banden is gelegd, en de vrijheid [van de Geest] heeft om langer te spreken, zou ik het volgende advies willen meegeven: Als je ziet dat bij je toehoorders de ogen beginnen dicht te vallen, rond je preek dan snel af en ga niet 'rekken'. Slappende toehoorders nemen immers niets meer op!

Paulus kwam naar beneden

Door de val van Eutychus kwam er abrupt een einde aan de toespraak van Paulus. Toen Paulus naar beneden kwam, bedacht hij zich geen moment. Hij wierp zich op de dode Eutychus, sloeg zijn armen om hem heen en zei: 'Maakt geen misbaar, want zijn ziel is in hem' (vs. 10).

Paulus kwam naar beneden. Geestelijk gesproken daalde hij af naar het niveau van Eutychus, om hem weer tot leven te kunnen wekken. Als iemand zo overmoedig is geweest om het randje op te zoeken en daardoor van een bepaalde geestelijke hoogte naar beneden is gevallen, mogen we hem niet 'dood' laten liggen. Dat wil zeggen: we mogen hem niet afschrijven. We zoeken hem op, ook al noodzaakt dit ons om 'naar beneden' te komen. In de bovenzaal blijven en vanuit het venster op de dode neerkijken, is liefdeloos en in strijd met de lessen uit de bovenzaal (vgl. Joh. 13:1-17).

Laten we niet vergeten dat we allemaal dood waren in overtredingen en zonden. Maar God, die rijk is aan barmhartigheid, heeft ons vanwege Zijn grote liefde waarmee Hij ons heeft liefgehad, toen ook wij *dood waren* in de overtredingen, levend gemaakt met Christus (Ef. 2:1,4,5). Hoe heeft God dit gedaan? Christus is *neergedaald* naar de lagere delen van de aarde (Ef. 4:9). Hij is uit de hemel neergedaald naar ons niveau. Hij heeft Zich vereenzelvigd met ons, verloren mensen, door Zelf mens te worden en voor onze zonden te sterven op het vloekhout der schande. Als we dit voor ogen houden, zullen we er geen moeite mee hebben om 'naar beneden' te komen, als een Eutychus uit het venster is gevallen.

Paulus wierp zich op hem

Opnieuw mocht Eutychus zich gelukkig prijzen met de aanwezigheid van Paulus. Laat niemand menen dat Paulus zijn tijd vooruit was en dat dit een poging tot

reanimatie was. Als er al gereanimeerd moest worden, was niet Paulus, maar Lucas de aangewezen persoon hiervoor. Hij was immers de arts in het gezelschap. Dit was geen poging tot reanimatie, maar een symbolische handeling. Paulus *vereenzelvigde* zich met deze jongeman. Hij deelde als het ware zijn eigen levenskracht aan de dode mee. Toen hij merkte dat Eutychus weer begon te ademen, maande hij de omstanders tot kalmte. Hij hanteert hierbij hetzelfde woord dat de Heer Jezus gebruikte in het huis van Jairus (Marc. 5:39). ‘Maakt geen *misbaar*, want zijn ziel is in hem.’ Als we dit vergelijken met vers 9, geeft dit aan dat de ziel in de dode Eutychus was teruggekeerd. Dat Paulus slechts het niet-dood-zijn zou hebben geconstateerd, is in strijd met de bedoeling van Lucas. Als arts wist hij heus wel het verschil tussen iemand die dood of levend was!

En zij werden buitengewoon vertroost

Nadat Eutychus tot leven was gewekt, ging Paulus weer naar boven, ‘brak het brood en at, en hij praatte lang met hen, tot aan de dageraad, en zo vertrok hij. En zij brachten de jongen levend terug en werden buitengewoon vertroost’ (vs. 11-12). Het breken van het brood is hier niet het Avondmaal vieren; dat doen we *samen*. Het brood werd hier door Paulus *persoonlijk* gebruikt om weer op krachten te komen. Vervolgens heeft hij zijn toespraak vervolgd tot aan de dageraad, en is toen vertrokken. Terwijl Paulus sprak, hebben een aantal broeders en zusters zich bekommerd om Eutychus. We zouden kunnen zeggen dat Paulus hem tot leven had gewekt en zij de nazorg op zich hadden genomen.

Een geliefde die geestelijk gesproken ‘naar beneden’ valt en ‘dood’ blijft liggen, maakt ons verdrietig. Deze gebeurtenis laat echter zien dat er hoop is. Doden kunnen tot leven worden gewekt. Hoe? Door Paulus in te schakelen! Dit is dan wel *geestelijk* bedoeld, want met de letterlijke ‘opwekkingen van doden’ in onze dagen moeten we heel voorzichtig zijn. Het Woord van God is betrouwbaar en alle aanneming waard, dit in tegenstelling tot de onbetrouwbare berichten over zulke vermeende opwekkingen. Het is veelzeggend dat *niet één geval van dodenopwekking in deze tijd geverifieerd kan worden*. Twee voorbeelden hiervan: Toen men aan Oral Roberts vroeg de namen en adressen van mensen te geven die hij opgewekt zou hebben, weigerde hij die te geven. De zeer omstrede Todd Bentley claimde dat in zijn samenkomsten tientallen mensen door hem waren opgewekt uit de dood. Toen de Amerikaanse media onderzoek deden en niemand konden vinden die dat was overkomen, trok Bentley zich terug wegens vermoeidheid! Wat moeten we hieruit opmaken? Dat degenen die vandaag beweren deze dodenopwekkingen te verrichten, niet in staat zijn hun beweringen te staven. In tegenstelling tot de wonderen in het Nieuwe Testament, die gewoonlijk plaatsvonden te midden van een menigte *ongelovige* toeschouwers, is het typerend dat hedendaagse wonderen plaatshebben in de privé-

sfeer of tijdens *religieuze* bijeenkomsten. Men kan niet op betrouwbare wijze aantonen dat er echt doden zijn opgewekt.

We houden echter vast aan de geestelijke les uit dit gedeelte. Iemand die geestelijk dood is, kan door Paulus tot leven worden gewekt. Hij is niet letterlijk in ons midden, maar we hebben wél zijn brieven. Als ‘Paulus’ zich op een dode werpt en zijn armen om hem heenslaat, komt hij tot leven – geen twijfel mogelijk! Een voorbeeld hiervan vinden we in Romeinen 5:12 - 7:26. Dood in Adam, maar levend in Christus. Voor de zonde dood, voor God levend. Het zondeprobleem (de oorzaak van de dood), is opgelost. Gelovigen zijn niet meer in Adam (dood), maar in Christus (levend). Wij zijn met Christus gestorven. Hij is door God uit de doden opgewekt, en sterft niet meer. Zoals de dood niet meer heerst over Hem, zo evenmin over ons. De zonde en de daarmee verbonden dood kunnen ons niet langer in hun greep houden. In de opgestane Christus hebben we nieuw leven ontvangen, het eeuwige leven. Paulus zegt dan ook: ‘Stelt uzelf voor God *als uit [de] doden levend geworden*, en uw leden voor God tot werktuigen van [de] gerechtigheid’ (Rom. 6:13). Dit is de omarming van Paulus, die ons doet roepen: Ik ben niet langer een dode zondaar in Adam, ik ben levend gemaakt in Christus. Wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood? God zij dank, [ik ben verlost] door Jezus Christus onze Heer! (Rom. 7:24-25).

Om over na te denken

“Eutychus zat in het venster (...) en viel naar beneden”

Jonge mensen zijn vaak overmoedig en begeven zich op gevaarlijke plaatsen. In de kracht van hun leven denken ze soms dat niets hun kan overkomen. Eutychus bevond zich op de rand van leven en dood. Toen hij overmand werd door een diepe slaap, kon hij naar twee kanten vallen; helaas viel hij naar de verkeerde kant en stortte hij van drie hoog een zekere dood tegemoet. Hoeveel jonge mannen en vrouwen zoeken net als Eutychus het randje op? Ze leven op de grens van de gemeente en de wereld en zijn zich van geen gevaar bewust. Voordat ze het in de gaten hebben maken ze een diepe en dodelijke val. Was er dan niemand in de bovenzaal die Eutychus had kunnen waarschuwen? Jazeker, de zaal zat vol mensen. Ze zaten echter zo geboeid naar Paulus te luisteren, dat ze Eutychus uit het oog hadden verloren. Wat een les voor ons! Hoe gemakkelijk schuiven we de schuld af op een Eutychus. Ouders en medegelovigen hebben toe te zien op jongeren, dat is hun verantwoordelijkheid. We zijn echter vaak zó gefascineerd door de geestelijke dingen en zó druk in de weer in het Koninkrijk van God, dat we niet in de gaten hebben dat onze jongeren zich op gevaarlijke plaatsen bevinden. Weten wij überhaupt waar ‘Eutychus’ uithangt? Deze Eutychus bevond zich nog in goed gezelschap, maar hoeveel jongeren zitten ‘te middernacht’ niet in de kring van de spotters (Ps. 1:1)? Het is geen bemoeizucht, maar onze plicht om kinderen en jongeren erop te wijzen dat het voor hen

beter is gevaarlijke plaatsen te *mijden*. ‘Ja, maar vertrouw je me dan niet?’ is een vaak gehoorde reactie. Dit heeft niets met vertrouwen te maken! Er zijn nu eenmaal plaatsen waar een gelovige jonge man of vrouw niets te zoeken heeft, plaatsen die veel te gevaarlijk zijn.

Eutychus werd door de wet van de zwaartekracht naar beneden getrokken. De aantrekkingskracht van de wereld is sterker dan we denken. Zelfs Simson, de ‘krachtpatser’, was hier niet tegen opgewassen. Ook hij heeft dit met zijn leven moeten bekopen (Richt. 16:30). De Bijbel staat vol voorbeelden van mensen met wie het in dit opzicht fout is gegaan. Er zijn echter nog veel meer voorbeelden uit onze eigen omgeving te noemen. Misschien wel in mijn gezin? Laten we de les van dit hoofdstuk niet gebruiken als een stok om jonge mensen

te slaan. Op de eerste plaats kunnen we de hand in eigen boezem steken en ons afvragen wat God ons als ouders (en medegelovigen) te zeggen heeft met deze geschiedenis. We kunnen ons nauwelijks voorstellen hoeveel pijn en verdriet de val van een ‘Eutychus’ veroorzaakt; niet alleen bij de ouders, maar ook bij hen die rondom hen staan. Dit kan de nacht nog donkerder maken dan hij al is. Toch is er hoop! Paulus is tot de dageraad bij ons (vs. 11). Tot het moment dat de Heer Jezus komt en de Zon der gerechtigheid opgaat (Mal. 4:2), mogen wij hoop putten uit de woorden van Paulus. Als een Eutychus levend wordt teruggebracht, is er sprake van buitengewone vertroosting (vs. 12). Daar eindigt deze perikoop mee, en een mooier slot zou ik voor deze overdenking niet kunnen bedenken.

Oude Sporen 2008

